

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Articulus II. An S. Theologia sit Scientia?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

ARTICULUS II.

An S. Theologia sit Scientia.

SUMMARI A.

1. Status Quaestionis & notio Scientia.
2. Theologia est scientia proprie dicta.
3. Adfirmatur Theologia evidentiā sufficientem.
4. Scientia evidens nequit cum habitu fidei assistere; bene invidens.
5. Scientia potest esse de singularibus.
6. Quandonam propositio virtualiter revelata ad fidem Divinam pertinet?
7. Disparitas inter principia, credita & opinativa.
8. Haeresis opponitur conclusioni Theologicae virtualiter & mediate.

§. I.

Nostra Sententia affirmativa.

1. Scientia proprie accepta (prout hoc loco accipitur) in 1. post. Definitur, quod sit cognitio certa & evidens rei per causam necessariam. Ubi quatuor involvuntur conditiones ad scientiam requisita; dicitur vel formalis, si est cognitio per medium, vel causam formaliter praecognitam: vel virtualis, si est per medium vel causam tantum virtualiter praecognitam. Secundò necessaria connexio inter causam & effectum cognitum. Tertio, certitudo. Quarto evidentiā cognitionis orta ex certitudine & evidentiā obiecti. Porro aliqua propositio dupliciter potest esse evidens, vel immediatè, quia est per se nota, cum nempe connexio extremorum sine medio per se ipsam intellectui sit manifesta, velut, quòd 2. sint paria, & hæc evidentiā est propria habitui primorum principiorum; vel mediatè; quia resolvitur in principia per se nota, & hæc evidentiā est propria scientiæ diffusivæ. Unde S. D. Q. 1. 4. & Ver. a. 9. *Quaecunque sciuntur, proprie accepta Scientia, cognoscuntur per resolutionem in principia quae per se præstis sunt intellectui, & sic omnis Scientia in visione rei præstis perficitur.* Hinc oritur difficultas, an nostra Theologia Viatorum sit vera & proprie dicta Scientia siquidem certum est nostram Theologiam, utpotè in fide divina fundatam, & ex ea derivatam, esse invidentem; aliunde verò inter conditiones essentielles Scientiæ, quibus à fide distinguitur, evidentiā recenseretur. Negativam sententiam defendit Scotus in prol. n. 4. & 30. ejusque Commentatores. Affirmativa est expressa D. Th. Q. 1. 2. quem præter Thomistas etiam sequuntur plures à RR. diversis tamen ducti principis, ut patet ex seqq.

2. CONCLUSIO: S. Theologia est vera & propria dicta scientia. Ita S. D. 1. cit. Probatur primò auctoritate tam S. Scr. quàm SS. PP. Nam in Scr. doctrina Theologica passim appellatur scientia ut Prov. 25. *Labia sapientum disseminabunt scientiam.* Jer. 3. *Dabo vobis pastores, qui pascant vos scientia & doctrina.* Scientiam quoque imò & sapientiam appellat D. August. præcitato l. 14. de Trin. c. 1. & D. Hieron. ad Paulin. dicens: *valem scientiam discamus in terris, qua nobiscum perseverat in caelis.*

Probatur secundò ratione. Omnis virtus intellectualis vel est sapientia, vel scientia, vel habitus principiorum, vel prudentia vel ars: Theologia

est virtus intellectualis; quia maxime perficit intellectum in cognitione veri; nec est ex tribus ultimis membris divisionis: ergo ex duobus primis.

Probatur tertio. Si quid deesset Theologia ad rationem scientiæ, esset evidentiā, ut Adversarii fatentur sed hæc non deest. Min. probatur: Illa evidentiā sufficit ad rationem scientiæ, quæ ipsius conclusiones resolvuntur in principia per se nota, vel proprio lumine, vel lumine scientiæ superioris, ut inquit hic S. D. sed tamen conclusiones Theologicae non resolvuntur in principia per se nota per ipsam Theologiam, tamen resolvuntur lumine superioris scientiæ, nempe scientiæ DEI & Beatorum, quæ per beatificam visionem mysteria fidei obscurè cognita in via (quæ sunt Theologiæ nostræ principia) clarè cognoscit in patria: ergo nostra Theologia habet sufficientem evidentiā. Maj. probatur exemplo scientiæ subalternatæ: hæc enim procedit ex principiis non per se notis intra propriam sphaeram, sed per se notis lumine scientiæ subalternantis. E. G. Musica ex principiis per Arithmeticam, Perspectiva ex principiis per Geometricam notis: ergo ratio scientiæ salvatur in habitu, cujus conclusiones à scientia superiori resolvuntur in principia per se nota; tamen habitus ipse in principia per se nota non possit resolvere.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Obijcit primò Scotus q. 4. n. 30. & cum illo Veckenus, aliique RR. Theologia stat cum fide in eodem intellectu, uti patet experientiā: ergo non potest esse scientia: Consequentia probatur ex fundamentis Thomistarum, qui in 2. 2. q. 1. a. 5. docent, scientiam & fidem non posse simul consistere, quod esset falsum, si Theologia simul cum fide consistens foret scientia.

Resp. negando consequentiam, cujus probationem dist. scientia formaliter evidens non potest cum fide consistere: conc. formaliter invidens & tantum evidens radicaliter & inclinativè, qualem dicemus esse nostram Theologiam, nego. tunc enim eo ipso quòd in fide radicetur & originetur, indeque sua principia accipiat, non potest esse impossibilis cum illa. Unde Scotus loc. cit. immeritò S. Doct. contradictionis & inconsequentiae arguit; siquidem ex ratione ejusdem fati constare poterat, impossibilitatem scientiæ cum fide tantum adstrui de scientia clara, non de scientia invidente: ratio enim est, quòd in eodem intellectu darentur effectus privativè oppositi circa idem objectum, videlicet evidentiā & invidentiā.

Obijc. secundò. Scientiæ non sunt de singularibus secundum Philosophum; sed Theologia est de singularibus, quia tractat de DEO, de Christo &c. ergo non est scientia. Resp. disting. maj. De singularibus ut cognitis sub aliqua ratione contingentiae & mutabilitatis non datur scientia, conc. sub aliqua ratione necessitatis vel infallibilitatis, nego maj. sed Theologia cognoscit singularia, sub ratione infallibilitatis derivatà ex lumine revelationis divinae, conc. hæc enim ratione jam fundantur passiones, & predicata demonstrabilia de tali

subjecto) sub ratione mutabilitatis, nego min. & consequentiam.

6. Objc. tertio. Conclusio Theologica est propositio credita: ergo non est scita: ergo nec habitus Theologiae est scientificus. Antecedens probatur: propositio Virtualiter revelata creditur fide divinâ: utpote ad quam sufficit revelatio virtualis, juxta ea quæ Thomistæ tradunt in Tract. de fide: sed conclusio Theologica est virtualiter revelata, ut supponitur: ergo creditur fide divinâ.

Confirmatur primò. Ita se habent principia credita ad suam conclusionem, sicuti se habent principia opinativa ad suam: sed principia opinativa non nisi opinativam conclusionem producant: ergo etiam principia credita non producant nisi conclusionem creditam. Confirmatur secundò. Hæresi non nisi fides opponitur: sed hæresi opponitur conclusio Theologica: ergo conclusio Theologica magis est actus fidei, quam scientiæ. Minor probatur: qui negaret conclusionem Theologicam: v. g. quòd Christus sit risibilis, esset hæreticus: ergo hæresis opponitur conclusioni Theologica.

R. neg. antec. de propositione formaliter & quantum Theologica, quia aliud est motivum formale fidei, aliud Theologiæ. Ad prob. dist. maj. Propositio virtualiter revelata creditur fide divinâ, quando ratio assentiendi immediata est divina revelatio conc. quando ratio formalis & immediata af-

sentendi est connexio medii cum extremis, nego maj. sed conclusio Theologica est virtualiter revelata: ita ut divina revelatio sit formalis ratio assentiendi, nego, ut connexio medii cum extremis conc. min. & neg. consequentiam.

Ad primam Confirmationem nego maj. Disparitas est multiplex. Nam primò fides divina non est discursiva, sicut opinio, adeoque inepta ad parandam conclusionem. Secundò principia fidei divina credita certificant intellectum de sua subordinatione ad scientiam DEI & Beatorum; & sic sufficiunt, ut ex iis deduci possit conclusio scientifica: hoc autem non potest opinio. Tertio. Conclusioni Theologiæ tantum pro hoc statu & accidentaliter ex conditione subjecti, non autem per se primò essentialiter convenit, ut sua principia sint fide divinâ credita, cum ex se possent esse clarè visa: atqui conclusioni opinativæ per se essentialiter convenit, ut habeat principia opinativa. Ad 2. Confirmationem dist. maj. hæresi non nisi fides opponitur formaliter & immediatè conc. virtualiter & mediatè nego. Et ad prob. qui negaret conclusionem Theologicam esset hæreticus formaliter neg. illatum, mediatè & virtualiter conc. Nam qui contradicit consequenti, contradicit etiam antecedenti: cum ergo antecedens in discursu Theologico sit de fide, idcò qui negaret conclusionem Theologicam, argueretur etiam negare promissam, quæ est de fide.

ARTICULUS III.

Quomodo inevidentia non obstat Theologia ad salvandam rationem Scientiæ.

S U M M A R I A.

1. Difficultas de evidentia Theologiæ.
2. Reijcitur evidentia luminis supernaturalis, vel naturalis Theologiæ.
3. Sola certitudo non sufficit ad rationem scientiæ.
4. Exponitur evidentia radicalis Thomistarum.
5. Sufficit scientiæ inferiori evidentia scientiæ superioris.
6. Quomodo conclusio Theologica Viatoris per se exigat obscuritatem principiorum.
7. Sitno necesse evidentiam è scientia DEI in Theologiam Viatorum derivari?

1. **P**OTISSIMA difficultas, initio prioris articuli indicata, consistit in hoc discursu: Omnis scientia est habitus evidens: Theologia non est habitus evidens, quia non resolvit suas conclusiones in principia per se nota: sed tantum in propositiones fidei, quæ sunt essentialiter obscuræ: ergo Theologia non est scientia.

§. I.

Varia Authoram responsa.

2. **R**ESPONDENT primò Franc. de Marchia & Henricus cisarus à Reding & Mastro hic a. 1. neg. min. & ille quidem dicit, ipsos articulos fidei supposito semel assensu fidei, fieri lumine naturali evidentem penetrabiles. Iste (ut refert Scot. in 3. de 24.) dicebat, ex ipso lumine fidei per frequens exercitium in Theologis nasci tertium quoddam

lumen supernaturale, medium inter lumen fidei & lumen gloriæ, quo mediante Theologus evidentes cognoscit articulos fidei.

Sed uterque docendi modus à Theologis passim reijcitur: nam primò manifestè contradicit Si Scripturæ & Apostolo 1. Cor. 13. dicenti, nos nunc ambulare per speculum in enigmate. Secundò. Assensus fidei in statu viæ est liber & meritorius: sed talis non est assensus evidens, cum evidentia objecti pariat determinationem ad assensum. Tertio repugnat experientia: quis enim exercitatissimus Theologorum unquam expertus est tale lumen vel evidentiam de mysterio Trinitatis, Incarnationis &c. cum Paulus Apostolus Magister Theologorum dicat. Se pro hoc statu illa cognoscere in enigmate? Quarto. Non est assignabilis causa talis luminis supernaturalis: non assensus fidei, cum sit impossibile, ut notitia intrinsecò obscura pariat claram cognitionem, tanquam effectum contrarium. Non naturale lumen intellectus, cum omnis effectus supernaturalis sit ipsi improporionatus, & supra vires ipsius.

Respondent secundò Zumel, Fasolus, Canus de locis Theologicis c. 2. neg. maj. & dicendo, non evidentiam, sed certitudinem esse de essentia scientiæ, ideoque Theologiam, utpotè summa certitudine præditam, non obstantè inevidentiâ pertinere ad clarum scientiarum. His accedit Illustrissimus Reding. a. 2. cont. 3. & dela Moneda a. 2. affirmam.